

VISEGRÁD 33 ÉV

Építésztábor

Turi Attila

Visegrád Camp

With the occasion of the 33rd anniversary of the Visegrád Camp, founded by Imre Makovecz, the Hungarian Academy of Arts offered financial support to the Budapest University of Technology for the organization of a workshop for architects as part of the Organic Architecture course where university students and young architects built a new bus stop in downtown Visegrád.

„Az a tábor most is épül” – kezdte előadását az idei táborban Salamin Ferenc, utalva az 1981-es, első csapatra. Valóban, utólag látjuk a visszatekintés furcsa perspektívájában sorsfordító történeteinket összefonódni mások életével, szellemi bűvópatakként, alakító akaratként testet ölteni. Az a tábor most is épül, mint ahogy épül Elzászban, Sárospatakon, Devecserben és Lepencén, ugyanabból a makoveczi kezdeményéből, a tett és a megismerés valóságából. Hitet téve a gondolkodás és cselekvés egységéről, a társaink tükrörcáiban formálódó önismeret valóságáról, a szabad akaratról. Mert vajon mi vonz fiatal embereket testet fárasztó, lelket próbáló munkára egy táborba? Az alkotás öröme, a társakkal eltöltött vidám idő, a napok élménye? Igen, így érezzük, de ez csak lenyomata, tünete a mélyebb és valóságos oknak: önmagunk és a világ megismerése hajthatatlan vágyának, a küldetés, az út megtalálásának.

Három évtized alatt a világ képe sokat változott, főleg itt hazánkban. Történelmünk jeles helyén, Visegrádon, a Fellegvár árnyékában mégis ugyanaz a csapat dolgozik. Más a közeg: ami akkor önképzés volt, mára képzés, ami önköltséges, az támogatottá, ami tűrt, az követendővé vált, ami kivonulás volt, az mára megtelt szociális tartalommal, de a lényeg, az indíttatás ugyanarról a töről fakad. Egymásra rakódnak a táborok, a történetek, összegabalyodnak az egyéni sorsszálak, vezér- és összekötő szálak alkotják a történet színes szövetét. Taksás és Csonti együtt magyaráz, Sala, Menyus ugyanazt a fát kalapálja Juhász Balázssal, együtt van minden mosolygós Judit, Anna, Zsuzsi, Gabi és Andi, s az összes lány, akik már asszonyok, anyák, s nagymamák. Látom magam fiam, Geri mozdulataiban, s csodálom fiatalabb énem eltökéltségét, ki már egy szabad világban nevelkedett. Látni vélem a kiteljesedés lehetőségét is az átalakított, a példa, a tett és a szociális látásmód irányából megközelített építészkutatásban, a főépítési mozgalom kiteljesítésében, a szélesebb alapokon nyugvó szakmagyakorlásban, mert mindez ugyanabból a gondolatból, a Mester útmutatásából fakad.

Fotó: Dénes György ▲

VISEGRÁD VISSZAVÁR

RÜLL Tamás | Visegrád Város főépítésze

05

Az életünk körfolyamatok sokasága. Nemcsak biológiai ciklusok ismétlődése, hanem történetek újratemtése is. A körforgások terében azonban a pályáik nem záródnak magukba, nem alkotnak valódi köröket, mert a negyedik dimenzió – az idő – egy képzetes tengely mentén eltolja egymástól a leginkább csak részleteiben különböző életciklusokat, spirálpályát hozva létre, melyen „életünk szekere” közlekedik.

A Visegrádi Építésztaborokat is újratemtjük szerte a Kárpát-medencében, követve egy közösségi együttélési és alkotási mintát (annak modern formáját), amelynek segítségével élhető környezetet építenek maguknak évszázadok óta itt az emberek.

Az idén Visegrádon a következő feladatot teljesítette a szemtelenül fiatal és vagányágát természetesen viselő – tehát elegáns – csapat, amely egyetemistákból és szakmájukat gyakorló fiatal építészekből állt. Az egykor jobb napokat megélt, és maig is fogalomként létező lepencei fürdő előterében emblematikus tájelenként megjelenő buszváró építményt hozott létre, amely kiindulópontja lesz a pusztulásnak indult hely revitalizációjának. Az építmény jól érzékelhetően nagyobb, mint ideiglenesnek szánt elődje, mivel a lepencei fürdő utasforgalmát is el kell látnia a reménytelen jövőben.

A tervezés a Budapesti Műszaki Egyetem Szerves építészet kurzusán kezdődött meg 2014 tavaszán egy hallgatói ötletpályázattal, melynek eredményeként kiválasztották azt a három tervet, amelyből a megépült mű származik. Júliusban egy műhelynap keretében az ötletpályázat tanulságainak figyelembevételével folytatódott a tervezés. A nap végén kiviteli tervi részletekig konkretizálták a buszvárót az ekkorra alkotócsoporthá alakult hallgatók és gyakorló építészek, akik között a Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karáról érkezett résztvevőket is üdvözölhettünk, és csatlakozott később a táborhoz Farkas László felvidéki magyar diák is, aki a Prágai Műszaki Egyetemen tanul.

A tábor augusztusban kezdődött, 33 évvel az első Visegrádi Építésztabor után. E jubileumot az újrahaznosított árvízi gerendákból álló boronafal szellemesen összeforgatott gerendáinak eredeti számozása jelzi. Az építés időnként

a vártnál nehezebb körülmények között zajlott, de az építők – szó szerint – állták a sarat, és megbirkóztak a vörös tölgy gerendák formájában jelentkező nehézségekkel, és a kies-kietlen külterületi helyszín meghódításával. Amikor kopott a gép, törtek az alkatrészek, a szív vitte tovább a munkát, távol tartva a csüggedést.

A tábor két sűrű hetében az építve tanuláshoz kapcsolódva a régi visegrádi táborok szellemi forrásvidékére is kirándulásokat tettünk: dr. Kucsra Tamás Gergely, a Magyar Művészeti Akadémia főtárosa az Akadémia múltjáról, jelenéről és jövőjéről beszélt, rámutatva szerepére és jelentőségére. Péterfy László Kossuth-díjas szobrászművészt látogattuk meg szentgyörgypusztai műtermében, ahol Makovecz Imre emlékére készülő szobrának alkotófolyamatába engedett bepillantást, és szülőföldje vidékének értékeit mutatta be a hallgatóságnak. Ferencz István Kossuth-díjas építész a Visegrádi Építésztaborokat megelőző impulzusokat és a diósgyőri királyi vár megújulását mutatta be. Salamin Ferenc Ybl-díjas építész a visegrádi táborok velünk élő szellemiségére mutatott rá. Turi Attila Ybl-díjas építész, a Szerves építészet egyetemi kurzus vezetője az első táborokat helyezte a hallgatóság számára világos kontextusba, és hangulati képet idézett fel a jelenlévőknek. Herczeg Ágnes Pro Natura és Kós Károly-díjas tájépítész a tájhasználatról

elindulva az antropozófia mint szellemi forráson keresztül a Székelyföldi Fürdő- és Közösségépítő Kalákák világába kalauzolta a résztvevőket. Buzás Gergely régész-múzeumigazgató, Gróf Péter régész-főmuzeológus és Kovács István régész-helytörténész a korábbi kutatásoktól elindulva a jelenleg is folyó ásatásokon keresztül bemutatta azt a páratlanul gazdag világot, amelyre a ma élő település, Visegrád épült. Hintenberger András helyi képviselő vezetésével bejártuk a Visegrád városmagja fölötti hegyeket, megismerve a múlt- és jelenbeli tájhasználat mikéntjét. Zajti Ferenc, Zajti Gábor és Zajti Balázs kamerával és fényképezőgéppel örökítette meg a táborban folyó szellemi és fizikai munkát.

A 2014. évi Visegrádi Építésztabor fő támogatója a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata volt. A Magyar Építőművészek Szövetsége és a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat is biztosított forrást az esemény létrejöttéhez. A többi költséghez Visegrád Város Önkormányzata járult hozzá abból a költségvetési előirányzatból, amelyet eredetileg a teljes buszváró megépítésére különített el. Több helyi képviselő, közéleti személyiség és visegrádi vállalkozó is fontosnak tartotta, hogy cselekvően, szellemi táplálékkal, adományokkal, helyszín vagy eszközök biztosításával részt vállaljon a visegrádi tábor újratemtésében.

▼ Fotó: Dénes György

Részt vevő hallgatók:

Bedrossian Ádám Krisztián, Csehák Fanni Viktória, Farkas László, Fekete Attila, Gyetvay Enikő, Harmat Gabriella Nóra, Heli Judit, Horváth Kristóf, Juhász Balázs, Kiefer János, Kis Domonkos László, Lőrincz Anna, Markolt Péter Tamás, Miklós Bernadett, Sándor Timea Gizella, Szabó Kincső Margit, Szabó Réka, Szincsák Péter, Tóth Zoltán, Turi Gergő

Két hétig vágtunk, fűrtünk, illesztettünk és csavaroztunk, valamint ittunk, izzadtunk és kovácsolódtunk. Elképesztő látni, hogy mennyi energiát, vért és verítéket tud igényelni az építés folyamata, hogy az, amit megrajzolunk papíron, annak hányszorosát kell teljesítenünk akkor, amikor az a szándékunk, hogy a rendelkezésünkre álló anyagot a terv mintájára igazítsuk. Nem feledem, hányan kellettünk egy darab gerenda mozgatásához, noha a végére már szavak se kellett, hogy érezzük, ha a másik elfáradt vagy rosszul fogta meg az elemet, de hosszú út vezetett el eddig a pontig. Röviden így jellemezném a tábor alatt tapasztaltakat: Építettünk, tehát épültünk.

Bedrossian Ádám Krisztián

Építeni... Építeni mindig felelősség. Valami újat létrehozni, olyat, ami azelőtt soha nem volt. Olyat, ami jó..., ami szolgálni tudja majd az emberek igényeit funkcionálisan és esztétikailag is. Ki mondja meg, milyen is a jó? Mitől jó igazán? Igen, tanítják: működik, betölti a neki szánt szerepet, örömet okoz a megrendelőnek. Azt gondolom, ezek fontos irányelvek, de nem képesek kimeríteni a „jó” fogalmát. A jót mindig keressük. Ha pedig egy építész rátalál egy jó formára, irányelvre, egy kiváló ötletre, az még mindig csak a nagybetűs „jó” egy egészen apró, elenyésző részlete, egy halvány megsejtés. Így járja körbe minden kor minden építész az a Jót, azt az Igazságot, amit ezen a világon soha nem tudunk teljesen befogadni.

Köszönöm, hogy többemagammal együtt én is elmondhatom, hogy a „jó sejtéséből” visszakö-

szön valami a megvalósult épületen. Köszönöm azoknak, akik összegyűrték halvány megsejtéseinket, és így egy olyan művet terveztek, ami közelebb kerülhetett a „jó”-hoz. Végül pedig köszönöm, hogy részese lehettem a kivitelezésnek, egy apró visegrádi buszmegálló születésének. Örök lenyomatát hagyta rajtam.

Kis Domonkos László

A buszmegálló építése közben mi is „megálltunk” egy kicsit. Jó volt kilépni a hétköznapi rohanásból, és csak egy dologgal foglalkozni: láttuk, ahogyan a tervlapok vonalai testet öltöttek a kezünk közt, és bár nem kis erőfeszítések árán, de minden a helyére került.

Hiányzik most ez az egyszerű világ. Felkeltünk, és csak a buszváró volt, meg persze a közös munka. Nem volt zárthelyi, nem voltak kérvények, sem reggeli csúcsporgalom, de ami a legfontosabb, az egyén is eltűnt a munka hevében, csak a közös cél létezett.

Ez az összhang kellett, hogy elkészülhessünk. Számomra így ez jelenti a tábor legnagyobb élményét.

Markolt Péter Tamás

Amikor két hét után otthon beléptem az ajtón, felségem végigmért, a szemembe nézett, és azt mondta, hogy megfiatalodtam. Én is úgy éreztem, hogy újra huszoneves vagyok. Köszönöm Nektek, Szentelenül Fiatal Építésszpalánták!

Rüll Tamás

33 év... misztikus szám az emberi életben... Krisztus 33 éves, mikor színre lép... Dante az ember útjának feleként beszél róla... A 100 éves ciklus, a centenárius harmadolása is 33 1/3-évet mutat... ez is egy ciklus, a legjelentősebbek közül való...

Az első és a mostani tábor között 33 év telt el... Filmet készíteni mentünk a lepencei fürdőhöz. Az ott folyó munkálatokat kellett dokumentálnunk. Egyszerű feladat.

Néhány vágókép a munkafolyamatok kezdetekor, a közepén, a végén, aztán viszontlátásra...

Minden látható lesz a filmen, ahogy a semmiből, a tervek alapján megépül valami, aztán azt átadják, és boldogok az emberek. Használják-e vagy sem az objektumot, az már mindegy... Azt gondoltuk, így lesz...

Budapestről vasárnap reggel indultunk, már tikkasztó volt a hőség. Arra készültünk, hogy gyorsan végzünk..., de ott ragadtunk..., és a következő nap is, majd azután is..., és este is..., és azt vettük magunkon észre, hogy majd minden nap kimentünk, ha meg nem, akkor hiányérzetünk támadt...

Jó volt látni, hogy mindenkit az együtt végzett munka öröme lelkesít, tart össze, mindenki talál magának feladatot, vagy a feladat találja meg éppenséggel őt. Az esti beszélgetések egy olyan világot nyitottak ki, amely sokszor a múltból köszönt vissza, de nem múlt el, jelenné, jövővé vált. 33 éve az első visegrádi tábor egy új lehetőség volt..., a mostani talán egy új lépés lehet egy új építészeti, egy újfajta, „makoveczi” gondolkodás elsajátítása felé. Ehhez az új visegrádi induláshoz arra az érdeklődésre, izlésre és eleganciára lesz szükség, amiről Makovecz Imre beszélt az akkori tanítványoknak, a mai mestereknek.

Zajti Ferenc

